

ANTONI VARÉS MARTINELL (LLAGOSTERA, 1909 - GIRONA, 1966)

La figura d'Antoni Varés a l'ambient cultural de la Girona de la postguerra representa sobretot l'aportació d'un creador crescut en els valors de la llibertat i del cosmopolitisme del París dels anys 20. La dimensió de l'artista ultrapassa el seu reconeixement com a pioner del cinema amateur a la ciutat, ja que va canalitzar també el seu esperit creatiu a través de la pintura, la caricatura i la fotografia. En aquest sentit, la fotografia va esdevenir per Varés una forma més de comunicació artística estretament lligada a la seva gran passió, el cinema.

Antoni Varés va néixer a la vila de Llagostera el 23 de maig de 1909. El seu pare, funcionari de Correus, pintor afeccionat i amant de l'art en general, va procurar despertar-li des de molt petit el sentiment artístic. Va assistir a l'Escola de Belles Arts de Llagostera, on el professor Rafael Mas l'inicià en les bases de l'art. Quan es va traslladar a Girona continuà adquirint i perfeccionant aquests coneixements a l'Escola Municipal de Belles Arts.

Retrat de la Primera Comunió d'Antoni Varés Martinell. 1920. (Fotografia Ideal).

El seu tarannà inquiet el portà a marxar a França amb només disset anys. Va arribar a París després d'una breu estada a casa d'uns parents, a la ciutat alsaciana de Belford. Seguia així el camí de molts altres joves catalans enlluernats per les notícies que arribaven de la capital francesa, que en aquell moment era considerada l'epicentre de la creativitat. Aquest París d'entreguerres, on els intel·lectuals es trobaven per parlar d'art als cafès, ple de music-halls i cabarets, on l'art es respirava a cada cantonada, va fascinar profundament el jove Antoni Varés.

Al principi les coses no van ser fàcils i va començar a treballar en una fàbrica de joguines per poder sobreviure. La casualitat va fer que una nit al Bar Couté entrés en contacte amb diferents membres d'una companyia de teatre del Théâtre du Chatelet i gràcies a ells aconseguís introduir-se a la Graphique Industriel Française, el taller d'arts gràfiques on s'imprimien els cartells de diversos teatres i distribuïdores cinematogràfiques. El París dels anys vint vivia l'esclat de les imatges publicitàries i va ser aquí on va poder contemplar les obres de cartellisme dels grans mestres i perfeccionar la tècnica fins a aprendre l'estil francès, molt diferent del que es feia a Catalunya en aquesta mateixa època.

Durant aquests anys d'estada a París va començar a interessar-se per la fotografia i el cinema com a noves formes d'expressió. Tenia moltes coses a explicar i qualsevol suport era interessant a l'hora d'experimentar. En ambdós camps, la seva formació va ser completament autodidacta. El primer intent es va produir durant la infantesa a la ciutat de Girona, amb una càmera fabricada per ell mateix: "Muy aficionado a ver cine des de pequeño, arraigó en mi no la afición, sino la pasión por hacerlo y llegué a conseguirlo rápidamente. Para ello me fabriqué un proyector y una cámara de madera siendo el Sr. Unal abuelo quien me reveló el primer film"¹. Els resultats no van ser els esperats, per això va desistir fins aconseguir els mitjans que li permetessin realitzar allò que realment volia.

Va retornar a Girona el 1930 per complir el servei militar. Durant aquests mesos va aprofitar el temps lliure per desenvolupar una de les seves facetes menys conegudes, la de caricaturista. Aquest mateix any amb el títol "Personatges típics gironins" exposà les seves caricatures a la Casa Estruch de la plaça del Vi.

¹ Entrevista al *Butlletí de l'AFYC* (abril de 1959).

Servei Militar. Antoni Varés és el tercer per l'esquerra de la primera fila. 12 de maig de 1931.

(Autor desconegut)

No va ser fins a l'any 1931 que va aconseguir fer realitat els seus anhels: filmar la primera pel·lícula amateur: "El rapte de Maria Rosa". La pel·lícula, rodada entre la població de Santa Eugènia de Ter i el sector del portal de Sant Cristòfol a Girona, amb una càmera de 9 ½ i una durada de 4 minuts, narra les aventures d'una noia en perill que és salvada al darrer moment per un jove valent. Es considera també la primera pel·lícula amateur de ficció realitzada íntegrament a la ciutat de Girona.

Quan va tornar de nou a París va continuar col·laborant amb la Graphique Industrielle Française i finalment va poder establir al seu propi estudi, al 75 de la rue Madame. A la seva targeta comercial es promocionava com a "Dessinateur. Projets pour affiches". Treballava pintant cartells, fent decorats i també caricatures. Els seus cartells van servir per publicitar espectacles de locals tant prestigiosos com el Théâtre de L'Empire, la Gayte Lyrique, el Moulin Rouge o el Théâtre du Chatelet.

Malgrat haver assolit un estatus professional en el món del cartellisme, l'interès pel cinema i la fotografia el van portar a participar com a extra en el rodatge dels primers films sonors del cineasta francès René Clair: "À nous Liberté" (1932) i "14 Julliet"

(1933). L'experiència de contemplar de prop un rodatge professional el va animar en la seva dèria de fer cinema.

Mentre vivia a París, passava els estius a Girona, fet que li permetia estar al corrent de tot el que s'estava fent a la ciutat a nivell cultural. Aprofitava les estades per exposar la seva obra; l'estiu de 1934 va exposar al local del GEiEG dibuixos i cartells amb el títol "Quelcom de París".

Un fet determinant en la vida d'Antoni Varés, i que marcaria els esdeveniments futurs, va ser la mort del seu pare l'any 1935. Es va veure obligat a tornar a casa per fer-se càrrec de la família perquè era el més gran de quatre germans. Abans de l'esclat de la guerra tindria encara temps de filmar una altra pel·lícula i diversos documentals d'activitats esportives per l'entitat GEiEG, de qui també s'encarregà de la redacció del reglament de la secció de Cinema Amateur.

Amb l'esclat de la Guerra Civil va col·laborar amb diferents companyies de teatre amateur de la ciutat, dissenyant escenografies, i en les caracteritzacions dels personatges. Durant el conflicte bèl·lic va ser destinat a Xàtiva on continuà la seva tasca professional com a cartellista. També dissenyà l'escenografia per a una companyia de teatre militar encarregada d'entretenir les tropes. Aprofitava les estones lliures del cap de setmana per filmar documentals i també una pel·lícula, "Salakophades", on es narren les aventures de dos expedicionaris per la selva africana. La pel·lícula va ser rodada a les ribes del riu Ter i a la piscina municipal de la Devesa que per l'ocasió es transformava en una selva i un vaixell.

L'any 1940, un cop acabada la guerra, va reiniciar la seva tasca professional com a cartellista a Girona. La feina era escassa i el gust de la nova etapa dictatorial no coincidia amb el dels artistes que havien treballat fins aleshores. Calia una regressió per tal d'adaptar-s'hi. La llibertat que Antoni Varés havia viscut a París es va veure brusquement limitada per la repressió que va caracteritzar l'època del franquisme. Malgrat les circumstàncies adverses, l'artista va demostrar una gran capacitat de supervivència.

La seva primera exposició després de la guerra es va fer el mes d'abril de 1940. Es tractava d'una col·lectiva promoguda per la Jefatura Provincial de Propaganda que va reunir a les Sales d'Exposició Municipals de la Rambla artistes com Jaume Roca Delpech, Pere Perpiñà, Josep Colomer, Francesc Riuró i Paco Torres Monsó.

Amb la post-guerra s'inicià una època de mancances, de prohibicions i de censura. L'escassetat de locals per exposar, tant dins com fora del circuits oficials, va portar els artistes a mostrar les obres als seus propis tallers. Les exposicions es van anar succeint lentament, i foren majoritàries les mostres col·lectives d'artistes gironins en les quals Antoni Varés aconseguia sempre exhibir algun dels seus olis, aiguatintes o guaixos.

Durant aquests anys va treballar intensivament com a cartellista, sobretot per encàrrec. Les comandes eren escasses i a la ciutat hi treballen altres artistes com Joan Orihuel i posteriorment, Jesús Portas, amic del mateix Varés. Principalment treballà en cartells de temes religiosos, molts d'ells per encàrrec del bisbat o altres estaments religiosos com el Seminari Diocesà o Acció Catòlica. També es va presentar a nombrosos concursos per publicitar temes diversos: festes, celebracions locals, orquestres, cobles i actes esportius que constituïren els motius de la seva obra. Fou l'autor del cartell de les Fires i Festes de Sant Narcís de 1960.

Va dissenyar la imatge corporativa de diferents establiments i entitats gironines, així com anuncis publicitaris i papers impresos per diverses cases comercials. Durant un temps, juntament amb Pep Colomer, dissenyà els motius decoratius per a vidres esmerilats que ells mateixos realitzaven. Cal fer esment de l'auca comercial dels botiguers de Girona de l'any 1959 amb 174 vinyetes corresponents a cadascun dels establiments comercials gironins. El seu dissenys van abastar també nades, contes infantils, contes per acolorir, il·lustracions de llibres de text, ex libris i fins i tot aparadors de diferents comerços de la ciutat.

El pis del carrer Albareda primer, i posteriorment l'estudi d'Antoni Varés al carrer Alemanys, van ser el punt de trobada d'artistes i intel·lectuals de l'època per parlar de cultura i treballar en diferents projectes. Qualsevol persona amb inquietuds culturals era benvinguda en aquest cercle d'amics d'on sortien la majoria de projectes de l'artista. En cada moment de la seva vida, i en cada projecte, es rodejava de les persones que tenien alguna cosa a aportar. Amb gran intel·ligència i savoir faire va aconseguir mantenir sempre una bona relació amb totes les persones del seu entorn.

Trobada d'amics a l'estudi d'Antoni Varés del carrer Albareda. 1950 ca. (Autor desconegut)

Als anys 1950 va iniciar una etapa poc fructífera com a empresari, en aquesta ocasió en relació al cinema i a la fotografia. Obrí una botiga al carrer Ciutadans número 20 amb el nom ISARD. A la publicitat s'hi llegia: "Cine, Radio, Foto". Amb molta visió de futur i poca visió comercial la botiga destinava un espai per exposicions, la Sala Isard, que es va inaugurar el 1955 amb una col·lectiva d'artistes gironins. Podem considerar-lo també un pioner en fer cinema al carrer. Molts gironins encara recorden les sessions de cinema al carrer davant la botiga Isard, on només portant la cadira es podia assistir a la projecció de pel·lícules de cinema clàssic i documentals curiosament seleccionats pel mateix Varés. També va llogar els cinemes de Borrassà, Lladó i Navata per fer-hi projeccions els diumenges a la tarda; ell mateix s'encarregava amb la seva Lambretta de distribuir les diferents llaunes amb les pel·lícules que s'havien de projectar.

A finals dels anys 1960 la faceta d'escenògraf que ja havia desenvolupat durant la guerra civil el va portar a col·laborar amb l'Escola de Dansa de Rosa Maria Viñals de Girona realitzant els decorats per a diferents ballets que es van representar al teatre Municipal. També es va encarregar del disseny dels programes de mà que es donaven als assistents al festival.

El seu activisme cultural el portà a vincular-se amb totes les institucions de la ciutat que en aquell moment estaven interessades en temes de cinema i fotografia. Va ser president de la secció de cinema del GEiEG (Grup Excursionista i Esportiu Gironí) entitat per la qual l'any 1930 ja havia filmat una primera pel·lícula de 9 ½ , considerada el primer film de la institució esportiva. Aquesta estreta relació el va portar a filmar altres pel·lícules sobre activitats esportives i a realitzar gran quantitat de cartells per promocionar les seves competicions. Mereixen especial menció la filmació de "X aplec de GEiEG a Sant Martí Sacalm", els noticiaris del GEiEG i els cartells per la Festa del Pedal.

Festa del Pedal del GEiEG. Antoni Varés, amb la càmera, acompanyat per Francesc Solà i la seva esposa. 1955. (Autor Desconegut)

Dins L'Agrupación Fotográfica y Cinematográfica de Gerona y Provincia, l'AFYC, va encapçalar la secció de cinema. Fundada el 1954 pels seus amics Josep Buil Mayral, Joan Gili i Joaquim Puig, l'agrupació era el punt de trobada pels fotògrafs i cineastes amateurs de la ciutat. Tota activitat organitzada per l'AFYC comptava amb la participació d'Antoni Varés; la seva implicació el va portar a fer conferències sobre cinema i fotografia en un moment en què a la ciutat no existeixen estudis reglats. Va ser també assidu a les sessions del Cine-Club de l'AFYC, a on es va encarregar d'algunes sessions introductòries a les projeccions de les pel·lícules. Les publicacions que es rebien a l'agrupació, com per exemple "El arte fotogràfico", "Cahiers du

Cinéma” i diferents anuals de fotografia, li van permetre també estar al dia de tot el que s'estava fent a nivell fotogràfic i cinematogràfic a la resta del món. Gran admirador de l'obra del fotògraf francès Henri Cartier-Bresson, sabem que es va presentar a diferents certàmens nacionals amb fotografies avui en dia no conservades. Gràcies als Butlletins de l'entitat podem seguir la seva trajectòria com a fotògraf de concurs.

Gran mestre dels contrallums va impregnar les seves fotografies dels seus coneixements cinematogràfics. Carregat amb la seva càmera, una King's Regula Cita alemanya de 135 mm., aprofitava les sortides en companyia dels seus amics de l'AFYC per fer fotografies que posteriorment presentaria a diferents concursos. Acostumava a penjar les fotografies al seu estudi, com si es tractés d'una galeria, perquè els assistents a les reunions en poguessin gaudir. En moltes de les seves instantànies el Barri Vell és el protagonista indiscutible, un espai que també va ser l'escenari de gran part dels seus films. El revelat de les fotos es feia en un dels pocs laboratoris existents a la ciutat en aquells moments, el Laboratorio Fotogràfico El Globo, regentat pel seu amic Francesc Boladeras. Alguns dels seus primers films dels anys 30, com per exemple “Banyoles” o “Contrallum”, són pel·lícules sense argument que es podrien considerar més aviat estudis de fotografia.

També va formar part del Círculo Artístico de l'Institut d'Estudis Gironins, on ocupà el càrrec de cap de la secció de cinema i fotografia. Constituït al setembre de 1947, va ser un intent per connectar l'aïllada ciutat de Girona amb els esforços de modernització que es començaven a desvetllar a la ciutat de Barcelona. Al Círculo Artístico Varés va estar en contacte amb els altres artistes de la ciutat, i va esdevenir una veu més contra la repressió cultural en una ciutat poc oberta a noves propostes artístiques. Eva Vázquez defineix aquests anys com: “El temps dels grups, d'intenses discussions entre la crítica i els artistes per protegir orientacions artístiques enfrontades. L'agrupació esdevenia quasi una necessitat per defensar l'art nou si volien tenir alguna oportunitat d'arribar al públic”.²

En paral·lel a totes aquestes activitats Antoni Varés dedicava cada vegada més temps a la seva passió pel cinema. El cinema amateur que portava a terme es caracteritzava per ser un procés completament artesanal en un moment en què el cinema professional ja havia perfeccionat la tècnica. La situació que vivien els va portar a esmolar l'enginy creatiu: es fabricava ell mateix la maquinària, els decorats i les eines

²Eva Vázquez. “El llenguatge de les arts”, catàleg de l'exposició *Sota la Boira: Lletres, arts i música a la Girona del primer franquisme (1939-1960)*. Museu d'Art de Girona, 2000. p. 132.

que li permetien portar a terme la producció cinematogràfica, amb tècniques moltes vegades més properes a l'animació que al cinema. Ell mateix dibuixava i pintava els títols de crèdit de les seves pel·lícules. Primer va filmar amb una càmera de 9 ½ fins que a mitjans dels anys 1940 l'òptic Francesc Solà, gran amic i col·laborador seu, li va vendre la càmera Paillard Bolex de 16 mm amb la qual va filmar la majoria de les seves pel·lícules. Eren freqüents les dificultats per comprar pel·lícula, sobretot si es tractava de rodets en color. Per això era habitual que treballessin amb materials portats d'Andorra. Un cop filmats, els rodets eren enviats a la casa Kodak de París, on es feia el revelat i posteriorment es reenviaven de tornada a Girona. L'expectació per visionar el que s'havia filmat durant el cap de setmana reunia al voltant d'un projector instal·lat a l'estudi de Varés tots els seus col·laboradors.

Les mancances econòmiques se solucionaven amb un recurs habitual: la filmació de pel·lícules amb donatius "reintegrables", com és el cas del film "Vuelta al ayer" que costà 5.000 pessetes (30€) i va ser produït per la productora ACA (Associació Cinematogràfica Amateur), creada amb un grup de companys. La pel·lícula va ser dirigida, filmada i interpretada per afeccionats gironins. Parlem d'afeccionats que no tenien la tecnologia suficient per sincronitzar les pistes de so i els diàlegs d'una pel·lícula de petit format, per això els films d'Antoni Varés no estan sonoritzats, malgrat que en més d'un cas s'havia previst fer-ho a posteriori.

Malgrat totes aquestes mancances tècniques, els seus films transmeten una gran sensibilitat cinematogràfica fruit del seu coneixement de la tradició del cinema clàssic. En paraules d'Àngel Quintana: "Amateur és aquell qui estima el cinema i que és capaç d'utilitzar l'enginyer per superar amb intel·ligència tots els problemes derivats de les mancances econòmiques"³. Es tracta de filmacions en blanc i negre i sense banda sonora, per un cinema sense finalitat comercial que no es projectava a les sales de cinema convencionals. Malgrat tot, es conserva molta documentació sobre el procés creatiu, des del guió fins a la filmació de les imatges. No es deixava res a l'atzar, els guions conservats, com els nombrosos dibuixos, escrits i fotografies així ho testimonien. Antoni Varés acostumava a dir que: " Para hacer cine amateur no basta solamente con proveerse de una cámara y rodar, sino que hace falta pensar en lo que se va a hacer"⁴.

³ Quintana, Àngel: "Un amateur del cinema a la Girona Grisa", Antoni Varés. Catàleg de l'exposició *Antoni Varés, del cartell al cinema*, Girona, Ajuntament de Girona, 1994. p.17.

⁴ Entrevista al *Butlletí de l'AFYC* (maig de 1960).

Les pel·lícules es filmaven en caps de setmana, amb un grup d'amics i majoritàriament al Barri Vell de Girona. "Es sorprendente la colaboración que todos los extraños, a nuestro trabajo me refiero, nos han prestado siempre. Cualquier espectador de nuestras maniobras se convertía en colaborador espontáneo en la primera solicitud o si veía que su ayuda hacía falta"⁵. Per Antoni Varés l'entorn immediat esdevenia l'escenari ideal per la filmació de les seves pel·lícules, tots els punts on filmava es troben a l'entorn del seu taller del carrer d'Alemanys, al centre del Barri Vell: els Jardins de la Francesa, el Portal de Sant Cristòfol, la plaça dels Lledoners, les escales de la Catedral o plaça dels Apòstols formaven part del seu microcosmos, un espai que per a ell esdevenia un baló d'oxigen en una Girona mig ofegada per la cotilla del franquisme.

Malgrat tractar-se de films amateurs, en els rodatges no faltava mai un amic amb la càmera fotogràfica fent fotos. "El Castillo maldito" amb fotografia de Francesc Boladeras, serà la primera pel·lícula on la foto fixa constarà als crèdits. Aquestes fotografies deixaven constància de la llum, el vestuari o el maquillatge utilitzats perquè només rodaven els caps de setmana, però ens donen molta informació sobre com es feien els rodatges i documenten una època. La majoria d'aquestes fotos porten al darrera la paraula STOP que ens permet saber que es van fer just en el moment en què el rodatge s'aturava. Permetien veure com havia quedat l'escena i era el punt de partida per continuar el rodatge un altre dia. A més d'aquestes fotos d'escena conservem també fotografies dels rodatges d'alguns dels seus films que vistes amb els ulls d'avui tenen un alt valor documental: podem veure a Varés donant ordres als seus actors, les càmeres que s'utilitzaven als rodatges, alguns dels trucatges emprats, els fotògrafs que s'encarregaven de la foto fixa i sobretot el públic que assistia als rodatges com si es tractes d'un entreteniment.

⁵ Entrevista al *Butlletí de l'AFYC* (abril de 1959).

Rodatge de la versió en color del film "Roc" a la plaça dels Apòstols. Antoni Varés, acompanyat per altres membres de l'equip tècnic, donant ordres a l'actriu Carme Trèmols. 1958. (J. Pera).

Els films per encàrrec realitzats per Antoni Varés esdevenen avui en dia un document imprescindible que retrata la Girona de la post-guerra amb obres com "Acto de desgravio" o la "Inauguración del Pont Major", on la càmera capta amb freda objectivitat la desfilarada de les autoritats de l'època. A la "Llegada y estancia de la Virgen blanca en Gerona", l'autor ens mostra com un esdeveniment religiós, l'arribada de la Verge de Fàtima l'any 1951, serveix com a excusa per transformar Girona en un moment en què no està permès cap tipus de celebració. L'acte, promogut per l'església, posava en evidència la influència que aquesta tenia sobre la societat durant el franquisme.

Els seus films són principalment d'argument, en alguns casos contes influenciats per la literatura de Josep Maria Folch i Torres o posades en escena de petits acudits, com és el film "Roc", el primer film en color del cineasta, on un poeta persegueix l'amor d'una bella dama. Les seves pel·lícules veuen molt del cinema francès que havia conegut durant la seva estada a París i que havia seguit a posteriori des de Girona gràcies a les revistes a les quals estava subscript: René Clair, Carné o Vigo eren alguns dels

seus referents. En paraules del seu amic Josep Planes: “En els seus films la poesia, la destresa, la moralitat, el pessimisme, la satirització i l’humor es feien patents” .⁶

Alguns dels seus films només són apunts per obres més complexes que no es varen realitzar mai, com per exemple “El castillo maldito”, una història d’amor ambientada en època medieval.

Els projectes per a films d’animació són poc coneguts. Es conserven guions de diferents films encara en estat embrionari destinats majoritàriament a la publicitat o a la realització de pel·lícules de dibuixos animats. Les diferents fotografies on podem veure el cineasta treballant amb figures i maquetes així ho testimonien.

Sens dubte els films més reeixits d’Antoni Varés van ser “Niños” i el premiat “L’Home del Sac”, tots dos amb un tema en comú, els jocs infantils. Partint d’un conte de Josep Maria Folch i Torres, “Niños” se centra en la història d’un grup de nens que amb els seus jocs cada dia molesten a un sabater fins que un dia descobreixen que el sabater té un fill malalt. Filmada íntegrament al Barri Vell, la pel·lícula ens acosta al que devia ser la infantesa dels nens de post-guerra. Amb “L’Home del Sac” Antoni Varés desmitifica la tradicional figura de l’home que s’emporta els infants per presentar-nos a un personatge necessitat d’afecte que després de jugar amb un nen decideix que no vol fer més por als infants. El film fou reconegut amb nombrosos premis tant a nivell nacional com internacional entre els quals destaca el premi al XXIV Concurs Nacional de Cinema Amateur (1961), el VIII concurs Nacional Fotogràfic de l’AFYC (1962), al I Festival Internacional de Cinema Amateur d’Andorra (1962) i al Festival de Cinema Amateur de Saragossa (1964). Antoni Varés serà el convidat especial per la comissió organitzadora de la “V Rencontre Cinématographique de Prades” (França) al Festival de Cinema Professional. El film va ser projectat a TVE el 1968.

El projecte més ambiciós d’Antoni Varés fou l’adaptació cinematogràfica de la novel·la “Josafat”, de Prudenci Bertrana. El projecte havia de ser el primer film sonor del cineasta amb música i diàleg, i estava molt avançat. El guió, escrit conjuntament amb el seu col·laborador Lluís Bonavia, tenia el vist i plau de la filla de l’autor, Aurora Bertrana. El gran volum de material relatiu als preparatius del film ens permeten confirmar fins a quin punt s’havia preparat meticulosament cada pla: fotografies,

⁶ Butlletí de l’AFYC *A la Memòria d’Antoni Varés* (març de 1966).

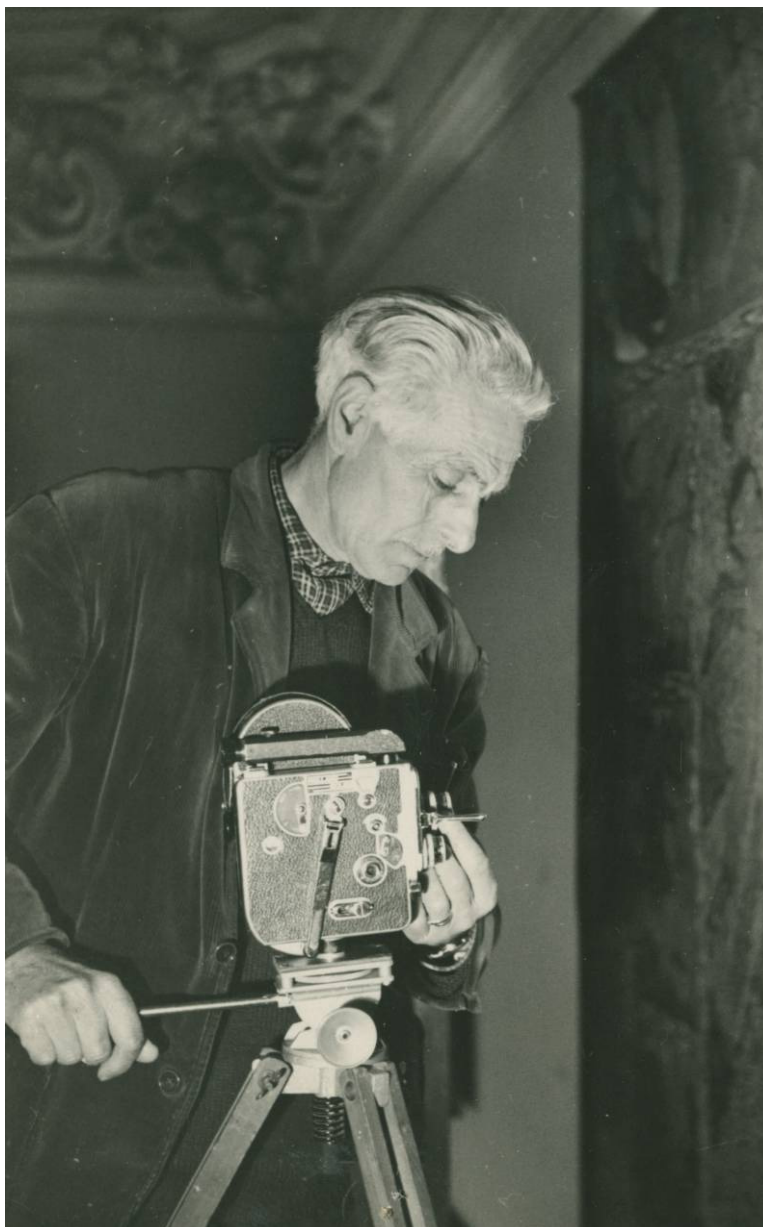
dibuixos i esquemes són avui en dia l'únic material que conservem del film⁷. El resultat hauria estat un Josafat molt més escabrós i atrevit que l'original. Malauradament el projecte quedà inacabat per sempre amb la mort de l'autor, el 2 de març de 1966. El seu traspàs va interrompre una carrera que començava a donar fruits: establert com a dissenyador i publicista, els seus films rebien un merescut reconeixement amb diferents premis tant a nivell nacional com internacional.

En homenatge al cineasta, l'AFYC organitzà l'any 1967 el Concurs de Cinema Amateur Trofeu Antoni Varés, on es lliurava al guanyador una figura creada pel seu gran amic l'escultor Paco Torres Monsó. Des de l'any 1992, i amb una periodicitat biennal, el Centre de Recerca i Difusió de la Imatge de l'Arxiu Municipal de Girona organitza les Jornades Antoni Varés, Imatge i Recerca per debatre temes relacionats amb el patrimoni fotogràfic i audiovisual.

L'home elegant, noble, afable i entusiasta, en paraules dels seus amics, va deixar un llegat format per pel·lícules, cartells, dibuixos, fotografies, guions i molts projectes inacabats que la seva esposa, Lluïsa de Batlle, va donar a l'Arxiu Municipal de Girona l'any 1983.

La passió d'Antoni Varés pel cinema quedaria resumida en la frase que sovint repetia al seu col·laborador i amic Lluís Bonavia: "Som amics, tenim salut i una càmera, què més volem?" La seva mirada cinematogràfica ho impregnava tot: la vida, els amics i l'art, com ho demostra la seva obra que esdevé per l'espectador d'avui dia el testimoni del treball d'un artista en una ciutat aparentment adormida.

⁷ Bona part d'aquest material està recollit a l'estudi de Glòria Granell: *Bertrana i Varés : la Girona de Josafat*, Ajuntament de Girona, , Història de Girona, 37, 2006. 136 p.

Antoni Varés filmant el Tapís de la Creació per a una pel·lícula que quedà inacabada. 1965.
(Lluís Bonavia).

Albina Varés de Batlle
Fina Navarrete Sánchez